

sipa Broza Tita („Službeni list SFRJ”, br. 9/85) u točki 4. stavu 1. brojka „1.500” zamjenjuju se brojkom „5.000”.

2. Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Službenom listu SFRJ”.

E. p. br. 342
Beograd, 1. lipnja 1989.

Savezno izvršno vijeće

Potpredsjednik
Živko Pregl, v. r.

595.

Na temelju člana 64. stava 2. točke 2), u vezi s članom 58. Zakona o prijevozu u međunarodnome cestovnom prometu („Službeni list SFRJ”, br. 41/80 i 33/87), na osnovi suglasnosti nadležnih republičkih i pokrajinskih organa, Savezno izvršno vijeće donosi

ODLUKU

O IZMJENI ODLUKE O VISINI NAKNADE ZA CESTE ZA MOTORNA I PRIKLJUČNA VOZILA AUSTRIJSKE REGISTRACIJE KOJIMA SE PREVOZI ROBA NA TERITORIJU SOCIJALISTIČKE FEDERATIVNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

1. U Odluci o visini naknade za ceste za motorna i priključna vozila austrijske registracije kojima se prevozi roba na teritoriju Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije („Službeni list SFRJ”, br. 25/81, 6/83 i 21/84) točka 2. mijenja se i glasi:

„2. Iznimno od odredbe točke 1. ove odluke, naknada za ceste može se platiti u paušalnoj svoti koja za svaki početi kalendarski mjesec iznosi:

- 1) za priključna vozila do osam tona nosivosti - 130 šilinga po toni nosivosti;
- 2) za priključna vozila nosivosti iznad osam tona - 260 šilinga po toni nosivosti;
- 3) za ostala vozila do osam tona nosivosti - 150 šilinga po toni nosivosti;
- 4) za ostala vozila nosivosti iznad osam tona - 300 šilinga po toni nosivosti.”

2. Ova odluka stupa na snagu tridesetog dana od dana objave u „Službenom listu SFRJ”.

E. p. br. 345
Beograd, 15. lipnja 1989.

Savezno izvršno vijeće

Predsjednik
Ante Marković, v. r.

596.

Na temelju člana 10. stava 1. Zakona o prelaženju državne granice i kretanju u graničnom pojasu („Službeni list SFRJ”, br. 34/79, 56/80 i 53/85), Savezno izvršno vijeće donosi

RJEŠENJE

O ODREĐIVANJU SEZONSKIH GRANIČNIH PRIJELAZA ZA MEĐUNARODNI POMORSKI PROMET

1. Za prelaženje državne granice određuju se sezonski granični prijelazi za međunarodni promet - Izola, Novigrad, Komiza, Ubli i Budva.

2. Granični prijelazi iz točke 1. ovog rješenja radit će od 22. lipnja do 30. srpnja 1989.

3. Ovo rješenje stupa na snagu na dan objave u „Službenom listu SFRJ”.

E. p. br. 344
Beograd, 22. lipnja 1989.

Savezno izvršno vijeće

Predsjednik
Ante Marković, v. r.

597.

Na temelju člana 81. Zakona o standardizaciji („Službeni list SFRJ”, br. 37/88), nakon pribavljenog mišljenja Saveznog sekretarijata za privredu i Saveznog sekretarijata za unutrašnje poslove, direktor Saveznog zavoda za standardizaciju propisuje

PRAVILNIK

O TEHNIČKIM NORMATIVIMA ZA VENTILACIJSKE ILI KLIMATIZACIJSKE SISTEME

Član 1.

Ovim se pravilnikom određuju tehnički normativi kojima mora biti udovoljeno pri izgradnji sistema za ventilaciju ili klimatizaciju prostorija.

Odredbe ovog pravilnika ne primjenjuju se na ventilacijske sisteme u rudničkim jamama i na sisteme za lokalno odsisavanje zapaljivih plinova, para zapaljivih tekućina i zapaljive prašine što se sa strojeva i uređaja u proizvodnim procesima odvode na daljnju tehnološku obradu (kondenzacija, filtracija, adsorpcija i sl.).

Član 2.

Izrazi u ovom pravilniku znače:

- 1) zračni kanal jest kanal kojim se u prostoriju dovodi obrađeni zrak ili se iz prostorije odvodi zagađeni zrak;
- 2) klapna jest zaklopac koji automatski zatvara prolaz dima i topline u jednom dijelu zračnog kanala i sprečava širenje požara iz jednoga požarnog sektora u drugi, i to u oba smjera;
- 3) ventilacijska ili klimatizacijska komora jest zračna komora koja je povezana s više kanala tako da je sastavnim dijelom uređaja za ubacivanje svježeg zraka ili za izbacivanje zagađenog zraka;
- 4) prostorija ugrožena eksplozivnom smjesom jest prostorija u kojoj koncentracija komponenata koje čine eksplozivnu smjesu premašuje vrijednost od 10% donje granice eksplozivnosti bilo koje od komponenata ili postoji stalna opasnost da se formira eksplozivna smjesa;
- 5) klimatizacijski sistem jest sklop uređaja namijenjen za stvaranje i održavanje zadanih parametara zraka u prostorijama (temperatura, vlažnost, čistoća zraka i sl.);
- 6) ventilacijski sistem jest sklop uređaja pomoću kojih se provjetravaju prostorije;

7) vanjska obloga jest omotač oko osnovnog materijala ventilacijskoga ili klimatizacijskog sistema koji obuhvaća ljepljiva, izolacijska sredstva, dekorativnu, akustičku i zaštitnu oblogu.

Član 3.

Klimatizacijski sistem zraka s recirkulacijom ne smije se primijeniti u prostorijama u kojima se obavljaju tehnološki procesi ili radne operacije pri kojima se upotrebljavaju:

- 1) tvari koje se mogu zapaliti ili eksplodirati u dodiru s vodom ili kisikom iz zraka;
- 2) zapaljive tekućine s palištem niže od 60 °C;
- 3) zapaljivi plinovi koji u smjesi sa zrakom stvaraju eksplozivne smjese;
- 4) tvari koje pri obradi prave prašinu koja sa zrakom stvara eksplozivnu smjesu.

Član 4.

Ako kod klimatizacijskog sistema postoji mogućnost prodora zapaljivih plinova, para zapaljivih tekućina ili zapaljive prašine do izmjenjivača topline, njegova temperatura mora biti niža:

- 1) za najmanje 20% od najniže temperature samopaljenja prisutnih zapaljivih plinova i para zapaljivih tekućina;
- 2) za najmanje 75 °C od najniže temperature tinjanja prisutne zapaljive prašine.

Ako postoji mogućnost da se na izmjenjivaču topline talože, lijepe ili na drugi način skupljaju bilo kakve tvari, površina izmjenjivača mora biti takva da se lako čisti.

Član 5.

U prostorijama gdje se obavljaju tehnološki procesi ili radne operacije pri kojima se upotrebljavaju tvari predviđene u članu 3. ovog pravilnika, mora postojati mogućnost za kontrolu ventilacijskoga ili klimatizacijskog sistema s jednog mjesta, odakle bi se korigirala reakcija na detektiranu pojavu (zapaljivi plin, pare zapaljivih tekućina, prašinu i dr.).

Član 6.

U ventilacijskom sistemu zraka zagađenog zapaljivim tvarima koje stvaraju eksplozivnu smjesu, koncentracija zapaljivih komponenata ne smije premašiti 50% vrijednosti donje granice eksplozivnosti, a temperatura ne smije dostići 80% vrijednosti temperature paljenja komponente s najnižom temperaturom paljenja.

Član 7.

Svi dijelovi ventilacijskoga ili klimatizacijskog sistema moraju biti napravljeni od negoriva materijala, s glatkim unutarnjim površinama i bez izbočenih dijelova na koje bi se mogla skupljati masnoća i prljavština.

Član 8.

Komore ventilacijskoga ili klimatizacijskog sistema namijenjene za opsluživanje prostorija u kojima se koriste tvari iz člana 3. ovog pravilnika, smještaju se u posebne prostorije izgrađene od materijala otpornog prema požaru najmanje 2 h.

U prostorije iz stava 1. ovog člana nije dopušteno zajedničko postavljanje komora za ventilaciju ili klimatizaciju prostorija u kojima se ne pojavljuju zapaljive tvari koje sa zrakom mogu stvoriti zapaljivu smjesu.

Član 9.

Prostorija u koju se smještaju ventilacijske ili klimatizacijske komore mora biti prostrana, tako da se komora nesmetano kontrolira i održava, a električna oprema i uređaji u toj pro-

storiji moraju biti izvedeni u protueksplozijskoj zaštiti ako komora opslužuje prostorije u kojima se koriste tvari iz člana 3. ovog pravilnika.

Član 10.

Klimatizacijska komora kojom se ubacuje zrak koji se zagrijava, hladi ili vlaži mora biti postavljena izvan zone opasnosti i mora biti opremljena:

- 1) detektorom koji je povezan s uređajem za davanje akustičkog signala pri promjeni tlaka zračne struje zbog prestanka rada ventilatora, prekida električne struje, zatvaranja klapni, havarija i sl.;
- 2) uređajem za mjerenje stupnja zaprljanosti filtera koji daje zvučni signal kad je filter zaprljan i koji automatski isključuje izmjenjivač topline.

Član 11.

Ako se ventilacijska ili klimatizacijska komora, preko koje se ubacuje svježi zrak u zonu opasnosti 1, nalazi u samoj zoni opasnosti, ona mora imati opremu predviđenu u članu 10. ovog pravilnika i mora biti izvedena u protueksplozijskoj zaštiti.

Rad komore iz stava 1. ovog člana mora biti udešen tako da se pogonski elektromotor ne grije do temperature koja je 20 °C niža od temperature paljenja komponente s najnižom temperaturom paljenja, da se izmjenjivač topline uključi najmanje 10 min nakon uključenja ventilatora, a da se komora isključi najmanje 10 min prije isključenja ventilatora.

Član 12.

Izlazi iz prostorije u kojoj su smještene ventilacijske ili klimatizacijske komore moraju voditi:

- 1) neposredno u slobodni prostor;
- 2) neposredno u hodnike ili na stubišta, ako smjesa nije eksplozivna, a ako je smjesa eksplozivna - preko pretoprostora u kojem vlada pretlak;
- 3) u prostoriju koja se opslužuje, ako nije ugrožena eksplozivnom smjesom.

Član 13.

Ako se ventilator upotrebljava u prostorijama u kojima se stvaraju eksplozivne smjese, materijal za izradu kućišta i ostalih elemenata pri radu ne smije stvarati iskre.

Ako iz konstrukcijskih razloga slitina za izradu dijelova ventilatora sadrži više od 0,4% magnezija, kućište i ostali dijelovi moraju biti prevučeni materijalom koji ne stvara iskre pri udaru krutih čestica.

Član 14.

Ventilatori koji se upotrebljavaju za provjetravanje prostorija u kojima postoji mogućnost za stvaranje eksplozivne smjese moraju imati usisni dio izveden od bakra ili mjedi ili obložen tim materijalom.

Član 15.

Ventilator koji se upotrebljava u zonama opasnosti mora biti napravljen od materijala postojanog prema djelovanju agresivnih komponenata u zagađenom zraku koji se usisava.

Dijelovi ventilatora koji se u slučaju kvara uzajamno dodiruju moraju biti napravljeni od materijala koji ne stvara iskre pri trenju ili udaru.

Član 16.

Ventilatorske komore za provjetravanje prostorija u kojima se nalazi zapaljiva prašina moraju na ulazu imati odgovarajuće filtere za prašinu, koji se moraju redovito kontrolirati,

čistiti i održavati, a ležajevi na ventilatoru moraju biti završeni.

Zapaljiva komponenta u obliku magle mora se odstraniti prije ulaska zraka u ventilator.

Član 17.

Ventilatori i njihovi dijelovi moraju biti izrađeni tako da pri radu, uključenju i isključenju ne dođe do:

- 1) stvaranja električnog luka ili iskre (kontakti prekidača, sklopki i sl.);
- 2) zagrijavanja vodiča električne struje na motoru, prigušnici, zavojnici i sl.;
- 3) stvaranja statičkog elektriciteta;
- 4) stvaranja mehaničke iskre zbog udara stranog tijela ili međusobnog trenja pojedinih dijelova ventilatora.

Član 18.

Klizni ležajevi na ventilatoru mogu se upotrebljavati samo ako je utvrđeno da temperatura ležaja u normalnim pogonskim uvjetima i pri mogućim smetnjama ne premašuje 80% temperature paljenja plinova ili para zapaljivih tekućina koje se nalaze u zraku.

Kod tih ležajeva, pri najvećem mogućem broju okretaja, ne smije doći do smanjenja efekta brtvljenja na brtvilima.

Član 19.

Ležajevi na ventilatorima kojima se provjetrava prostor u kojem se javljaju zone opasnosti, u pravilu, moraju biti predviđeni za rad od najmanje 40 000 h.

Ako su predviđeni za rad od 20 000 h do 40 000 h, ventilatori moraju biti posebno označeni.

Član 20.

Osovine s malim progibom (krute osovine) na ventilatorima moraju se tako dimenzionirati da njihov kritični broj okretaja bude najmanje 30% manji od normalnoga pogonskog broja okretaja.

Kod osovine s većim progibom (elastične osovine) na ventilatorima kritični broj okretaja mora biti najmanje 60% iznad normalnoga pogonskog broja okretaja.

Ležajevi i pogonski mehanizmi ventilatora moraju biti osigurani od prodora i taloženja prašine i druge prljavštine.

Član 21.

Rotor ventilatora mora biti na osovini statički i dinamički izbalansiran, osiguran od pomicanja i zakretanja i mora biti čvrste konstrukcije koja ne podliježe zamaranju i koja može izdržati mehaničke udarce.

Kućiste, rotor, zaštitna kapa i druge obloge moraju biti tako građeni i učvršćeni da je isključena svaka deformacija ili pomicanje ventilatora.

Član 22.

Ventilatori se moraju osigurati od upadanja stranih tijela tako što se na ulazni i izlazni otvor postavi mehanička zaštitna rešetka s otvorima oka čija je stranica najviše 8 mm, odnosno čija je dijagonala najviše 12 mm, a od vertikalnog upada stranih tijela moraju biti osigurani zaštitnim poklopcem.

Rešetka i zaštitni poklopac moraju biti galvanski spojeni s ostalim dijelovima ventilacijskog sistema i uzemljeni.

Član 23.

Ventilatori moraju biti zaštićeni od korozije i toplinskih i mehaničkih naprezanja.

Ako se ventilatori postavljaju na otvorenom prostoru, moraju biti zaštićeni od prodora vode.

Ako se ventilatori upotrebljavaju u prostoru gdje je okolna temperatura viša od 40 °C, moraju biti prilagođeni za povećane temperature i na njima mora biti naznačena najviša moguća temperatura i vrijeme u toku kojeg se mogu upotrebljavati.

Član 24.

Mjesto postavljanja ventilatora za provjetravanje i prateće opreme mora biti izabrano tako da je olakšan pristup radi popravka, čišćenja, pregleda i podmazivanja.

Član 25.

Ako je prostorija koja se provjetrava zona opasnosti 0, mogu se koristiti samo centrifugalni ventilatori, a pogonski motor mora biti u protueksplozijskoj zaštiti i postavljen izvan zone opasnosti 0.

Za provjetravanje prostorija zone opasnosti 0 upotrebljavaju se ventilatori sa završljenom osovinom i motorom.

Član 26.

U zoni opasnosti 0 nije dopuštena upotreba ventilatora s pogonom preko remena.

U zoni opasnosti 1 i zoni opasnosti 2 dopuštena je upotreba ventilatora s pogonom preko remena, s tim da su remeni antistatični, a izmjereni električni otpor ne premašuje 10⁶ Ω/cm.

Član 27.

Kod aksijalnih i radijalnih ventilatora razmak između okretnih krugova i kućišta ne smije biti manji od 2 mm.

U toku rada ventilatora dopušteno je smanjenje razmaka do 1 mm, uz uvjet da pri pokusnom pogonu sa 1,5-erostrukim brojem okretaja većim od normalnoga okretni krug ne dođe u dodir s nepokretnim dijelovima ventilatora pri ispitivanju koje mora trajati najmanje 24 h.

Član 28.

Mehanička čvrstoća rotirajućih dijelova i otkrivanje mogućih grešaka u materijalu ili izradi ventilatora ispituju se s povećanim brojem okretaja u toku 15 min, i to:

- 1) za 1,2 puta u odnosu na nazivni broj okretaja za zonu opasnosti 2;
- 2) za 1,4 puta u odnosu na nazivni broj okretaja za zonu opasnosti 1;
- 3) za 1,6 puta u odnosu na nazivni broj okretaja za zonu opasnosti 0.

Član 29.

Za ventilacijski sistem ukupnog kapaciteta iznad 8 500 m³/h ugrađuju se termostatski prekidači za ventilator, koji ga isključuju pri porastu temperature zraka.

Termostatski prekidači iz stava 1. ovog člana moraju imati ove karakteristike:

- 1) regulaciju na najviše 52 °C i da su smješteni u povratnoj struji zraka ili ispred mjesta izbacivanja zraka iz objekta;
- 2) regulaciju od najviše 28 °C iznad najviše moguće radne temperature i da su smješteni u glavnom kanalu za opskrbu svježim zrakom.

Član 30.

Materijal za izolaciju zračnog kanala, ljepilo, materijal za zvučnu izolaciju i materijal za ovesenje kanala o konstrukciju

mora biti negoriv. Ako je predviđeno da ventilacija ili klimatizacija rade i u toku požara, njihov rad mora biti osiguran u trajanju najmanje 90 min.

Član 31.

Zračni kanali ventilacijskoga ili klimatizacijskoga sistema moraju biti nepropusni i moraju imati otvore za održavanje uređaja, klapni i drugih armatura.

Član 32.

Kanali za odvod zagađenog zraka iz prostorija ugroženih eksplozivnom smjesom moraju biti hermetizirani, toplinski izolirani negorivim materijalom i postavljeni na vidljivu mjestu, i ne smiju prolaziti kroz prostorije namijenjene za evakuaciju iz objekta u slučaju požara.

Član 33.

Kanali za odvod zagađenog zraka iz prostorija iste požarne opasnosti mogu se međusobno spajati i priključivati na isti ventilacijski ili klimatizacijski sistem u slučajevima kada su prostorije:

- 1) posebni požarni sektor;
- 2) međusobno odvojene zidovima otpornim prema požaru u trajanju 1,5 h i ako ukupna površina prostorije ne premašuje 1000 m².

Član 34.

Međusobno povezivanje kanala za odvod zagađenog zraka iz prostorija, iz člana 33. ovog pravilnika, nije dopušteno ako se u tim prostorijama odvijaju tehnološki procesi pri kojima se pojavljuju:

- 1) plinovi, pare i prašina koji u međusobnom dodiru egzotermno reaguju;
- 2) tvari koje mogu stvarati zapaljive smjese;
- 3) zapaljive tvari koje se mogu kondenzirati i taložiti u kanalima.

Povezivanje kanala sistema za lokalno odsisavanje u kojima se pojavljuju tvari iz stava 1. ovog člana s kanalima sistema za opću ventilaciju nije dopušteno.

Član 35.

Udaljenost između kanala u kojima je temperatura zraka iznad 80 °C i kanala kojima se transportiraju zapaljivi plinovi, pare zapaljivih tekućina ili zapaljiva prašina mora biti najmanje 1,0 m.

Kanali u kojima je temperatura zraka iznad 80 °C postavljaju se iznad kanala kojima se transportiraju zapaljivi plinovi, pare zapaljivih tekućina ili zapaljiva prašina.

Član 36.

Udaljenost između otvora za izbacivanje zagađenog zraka iz prostorije ugroženih eksplozivnom smjesom u atmosferu i otvora za usisavanje svježeg zraka za ventilacijske ili klimatizacijske sisteme mora biti takva da se onemogući povratak izbačenih opasnih komponenata u prostorije, ali ne manja od 15 m po horizontali i 6 m po vertikali.

Oko otvora za izbacivanje zraka iz prostorija ugroženih eksplozivnom smjesom ne smije se nalaziti izvor paljenja u radijusu od najmanje pedesetorostrukog promjera otvora ako je otvor okruglog presjeka odnosno od kraće stranice ako je pravokutnog presjeka.

Otvori za izbacivanje zagađenoga i usisavanje svježeg zraka zaštićuju se mrežom od negoriva materijala koja ima najmanje 5 okaca po 1 cm², ako se ti otvori nalaze na visini nižoj od 2,20 m od poda.

Član 37.

Izlazni i ulazni otvori ventilacijskoga ili klimatizacijskoga sistema mogu se vezivati s kanalima fleksibilnim spojevima koji nisu napravljeni od negoriva materijala, uz uvjet:

- 1) da su izrađeni od materijala koji ne širi plamen;
- 2) da je duljina fleksibilnog dijela kanala manja od 3,5 m;
- 3) da ne prolaze kroz granični zid između dvaju požarnih sektora;
- 4) da se u toku instaliranja ne mogu oštetiti odnosno u toku upotrebe deformirati.

Član 38.

Ako je odnos obujamnih masa zapaljivih plinova i para zapaljivih tekućina prema obujamnoj masi zraka do 0,8, isisava se iz gornjih zona prostorije, što bliže mjestu formiranja mješavine plinova, a dovod od svježeg zraka mora biti što dalje od mjesta nastanka mješavine.

Ako je odnos obujamnih masa zapaljivih plinova i para zapaljivih tekućina prema obujamnoj masi zraka iznad 0,8, isisava se iz donjih zona prostorije, što bliže mjestu formiranja mješavine.

Član 39.

U prostorijama u kojima se stvara zapaljiva prašina ili para masnoća koje se mogu taložiti, kondenzirati i lijeviti na zidove zračnog kanala, na tim se kanalima moraju osigurati otvori za čišćenje i održavanje. Ako je presjek kanala manji od 45 cm × 65 cm, otvori za čišćenje postavljaju se na udaljenosti od najviše 6 mm.

Otvori za čišćenje i održavanje zračnog kanala koji su smješteni na visini do 2,20 m moraju biti osigurani od otvaranja u toku rada.

Član 40.

Pri postavljanju zračnog kanala na konstrukcijske elemente objekta ne smije se oštetiti obloga koja je postavljena na te elemente radi povećanja otpornosti prema požaru.

Postavljanje zračnog kanala između konstrukcijskog elementa i zaštitne obloge tog elementa dopušteno je samo u slučajevima kada su kanali ozidani i kada obloga kanala ima jednaku otpornost prema požaru kao i konstrukcijski element uz koji se kanal postavlja.

Član 41.

Pri prolazu kroz gorive konstrukcijske elemente objekta, zračni kanal zaštićuje se oblaganjem negorivim termoizolacijskim materijalom tako da temperatura na vanjskoj površini kanala ne premašuje 70 °C, ili razmak između vanjske površine kanala i konstrukcijskog elementa mora iznositi najmanje 100 mm.

Član 42.

Pri prolazu kroz konstrukcijske elemente (zidove, međukatne konstrukcije i sl.) određene otpornosti prema požaru, zračni kanali oblažu se negorivim izolacijskim materijalom jednake otpornosti prema požaru kao i konstrukcijski elementi, a najmanja duljina obloženog dijela kanala ne smije biti manja od 50 cm sa svake strane konstrukcijskog elementa.

Mjesta prolaza zračnog kanala, iz stava 1. ovog člana, moraju biti zabrtvljena negorivim materijalom jednake otpornosti prema požaru kao i konstrukcijski element.

Član 43.

Ako zračni kanali koji povezuju katove prolaze kroz posebno napravljene šahte u kojima se ne nalaze druge instalaci-

je, nije ih potrebno oblagati i brtviti, uz uvjet da je u horizontalne kanale koji se odvajaju na pojedinim katovima postavljene klapne otporne prema požaru.

Klapna iz stava 1. ovog člana mora biti otporna prema požaru:

- 1) u zgradama do četiri nadzemna kata, najmanje 0,5 h;
- 2) u zgradama iznad četiri nadzemna kata do visine zgrade od 22 m, najmanje 1 h;
- 3) u zgradama višim od 22 m, najmanje 1,5 h.

Član 44.

Kanali za odsisavanje zagađenog zraka iz kuhinja i sanitarnih prostorija prave se od negoriva materijala, a zrak se može odsisavati ventilatorom ili bez ventilatora.

Član 45.

Otvori za izbacivanje, usisavanje ili recirkulaciju zraka postavljaju se najmanje 10 cm iznad poda prostorije.

U prostorijama u kojima se skuplja više osoba (kazališta, kinematografi, koncertne dvorane i sl.) i u kojima su postavljena nepomična sjedala, zaštićeni ulazni otvori mogu biti postavljeni u podu ispod sjedala.

Član 46.

Ako se ulazni ili izlazni otvori za zrak nalaze na visini do 2,25 m od poda, moraju biti zaštićeni rešetkama ili žičanim mrežama s okcima manjim od 10 mm.

Ulazni otvori za čisti zrak zaštićuju se mrežama koje su otporne prema koroziji.

Član 47.

Rešetke na ulaznim otvorima za zrak prave se od negoriva materijala.

Član 48.

Mjesto za postavljanje rešetki u odnosu na gorivi materijal u prostoriji određuje se tako da ne može doći do prijenosa požara preko rešetki.

Član 49.

Rešetke za ubacivanje zraka (anemostati) i kanali iznad njih moraju biti zaštićeni od topline koja se prenosi zračenjem.

Član 50.

Ventilacijski ili klimatizacijski sistem u prostorijama u kojima se stvara zapaljiva prašina ili pare masnoće mora se redovito pregledati, a nataložena prašina ili masnoća uklanjati najmanje svaka tri mjeseca.

Ako u zračnim kanalima postoje grijača ili rashladna tijela, ona se moraju demontirati, a svi kontakti i grijala očistiti.

Pri promjeni namjene pojedinih prostorija, ventilacijski ili klimatizacijski sistem mora se očistiti prije ponovne upotrebe.

Član 51.

Klapne, ležaji klapni, zglobovi, opruge i drugi vitalni dijelovi klapne prave se od negoriva materijala koji mora biti zaštićen od korozije.

Član 52.

Klapne moraju biti otporne prema mehaničkim naprezanjima pri transportu, ugradnji, ispitivanju, održavanju i nor-

malnoj upotrebi i moraju biti stabilno postavljene tako da im se smjer zatvaranja poklapa sa smjerom zračne struje i da izdrže pretlak od 10 MPa/m², a da se ne poremeti rad klapne.

Član 53.

U zračne kanale klapne se postavljaju:

- 1) na mjestu gdje kanal prolazi kroz konstrukcijske elemente koji čine granicu požarnog sektora;
- 2) na mjestu gdje kanal prolazi kroz zid za koji se postavlja uvjet u pogledu njegove otpornosti prema požaru, a takav zid ne čini granicu požarnog sektora;
- 3) na mjestu gdje kanal ulazi ili izlazi iz glavnoga zračnog kanala;
- 4) na mjestu gdje vertikalni zračni kanal, koji povezuje horizontalni kanal s pojedinog kata, prolazi kroz međukatnu konstrukciju ili na mjestu gdje se horizontalni zračni kanal, koji prolazi samo kroz zid što predstavlja granicu između dva požarnih sektora, spaja s vertikalnim kanalom;
- 5) na usisnom otvoru za svježi zrak;
- 6) na kraju kanala za izbacivanje zagađenog zraka u okolinu;
- 7) na ulazu cirkulacijskog zraka u komoru;
- 8) na ulazu i izlazu kanala iz šahte;
- 9) na ulazu kanala u međuprostor pri prolazu kanala kroz dvostruke podove.

Iznimno od stava 1. ovog člana, klapne se ne moraju postaviti:

- 1) u kanal s površinom presjeka do 130 cm² koji opskrbljuju samo jedan kat, a zrak se ubacuje na visini manjoj od 1,25 m od poda;
- 2) u kanal s površinom presjeka do 130 cm², koji prolazi kroz međukatnu konstrukciju samo na jednom mjestu i služi samo za jedan kat, a zrak se izbacuje s visine manje od 1,25 m od poda;
- 3) u kanal koji služi za odvod zraka samo s jednog kata u slobodni prostor, a ne prolazi kroz granične konstrukcije požarnih sektora;
- 4) u horizontalni kanal koji je spojen s vertikalnim odsisnim kanalom u kojem zrak struji prema gore, uz uvjet da je horizontalni kanal produžen u unutrašnjost vertikalnog kanala i da mu je otvor okrenut prema gore na najmanje 60 cm.

Član 54.

Kanali za odvod zraka iz prostorija u kojima se stvaraju pare masnoća moraju pripadati zasebnom ventilacijskom sistemu i u njih se ne smiju postavljati klapne.

Član 55.

Klapne se obavezno postavljaju u sredinu debljine zida ili stropa, tako da se kućište klapne nalazi i u jednoj i u drugoj prostoriji dvaju susjednih požarnih sektora.

Ako nije moguće klapne ugraditi na mjestima iz stava 1. ovog člana, klapne se postavljaju izvan zida, ali tako da se dio kanala između zida i klapne obloži zaštitnom oblogom koja ima jednak stupanj otpornosti prema požaru kao i sam zid ili strop.

Član 56.

Razmak između klapne i izlazne rešetke na kanalu za izbacivanje zagađenog zraka, a i klapne i usisne rešetke na ulazu svježeg zraka, ne smije biti manji od 1,5 d, gdje je d promjer kanala (ako je okruglog presjeka) odnosno kraća stranica presjeka kanala (ako je pravokutnog presjeka).

Član 57.

Klapna na strani potisnog kanala ventilacijskih ili klimatizacijskih komora mora biti osigurana dvostrukom komandom za automatsko zatvaranje u ovim slučajevima:

- 1) kada požar nastane u prostoriji koju opslužuje ventilacijska ili klimatizacijska komora;
- 2) kada požar nastane u samom postrojenju ventilacijskoga ili klimatizacijskog sistema.

Član 58.

Naslage prašine i prljavštine ne smiju ometati normalni rad klapni.

Član 59.

Smjer zračne struje mora se trajno označiti na kućištu klapne i mora biti vidljiv i kada je klapna ugrađena.

Član 60.

Kućište klapne mora biti hermetički izvedeno i u slučaju požara mora biti stabilno, a konstrukcijski mora biti udešeno tako da sva opterećenja što ih klapna prima u zatvorenom položaju prenese na vanjske građevinske elemente.

Član 61.

Klapne moraju biti opremljene uređajima za automatsko zatvaranje u trenutku otkrivanja požara, a u isto vrijeme ventilatori se moraju automatski isključiti iz rada. Osim automatskog isključenja mora postojati i taster za ručno isključenje ventilatora, koji se postavlja na pristupačno mjesto.

U slučaju kvara na uređajima za automatsko zatvaranje klapni, sve se klapne moraju odmah zatvoriti.

Član 62.

Ako se uređaj za zatvaranje klapni aktivira pomoću dimnih detektora, ti se detektori postavljaju na usisnu rešetku, na mjesto gdje se očekuje najviša koncentracija dima.

Ako se za aktiviranje uređaja za zatvaranje klapni koriste temperaturni detektori, oni se postavljaju tako da stupaju u rad kad se temperatura poveća na 70 °C.

Nakon automatskog zatvaranja, klapne koje se kontroliraju s jednog mjesta otvaraju se ili zatvaraju prema potrebi.

Član 63.

Ako u objektu postoji sistem za automatsko otkrivanje i dojavu o požaru ili sistem za automatsko gašenje požara, aktiviranje uređaja za zatvaranje klapni mora biti uvjetovano aktiviranjem tih sistema.

Član 64.

Ako se ventilacijski ili klimatizacijski sistem koristi za stvaranje sigurnih uvjeta za evakuaciju ili gašenje požara, mora postojati mogućnost za zatvaranje i otvaranje klapni s jednog mjesta.

Član 65.

Promjer klapne mora biti veći od promjera kanala u koji se postavlja.

Član 66.

Klapne se moraju čistiti ovisno o zagađenosti zraka koji se izvlači iz prostorija, a najmanje jedanput u šest mjeseci.

Član 67.

Ventilacijski ili klimatizacijski sistemi moraju biti opremljeni uređajima za automatsko isklapanje u slučaju preopterećenosti, kratkog spoja ili spoja sa zemljom.

Uređaji za isklapanje moraju biti dimenzionirani tako da:

- 1) mogu prekinuti maksimalno moguću struju kratkog spoja;
- 2) zaštita od kratkog spoja bude aktivirana minimalnom strujom kratkog spoja u vremenu ne dužem od 0,1 s za električne instalacije u zoni opasnosti 0 i 1 i ne dužem od 0,5 s za električne instalacije u zoni opasnosti 2.

Član 68.

Ako se zona opasnosti u prostoriji koja se provjetrava povremeno mijenja, ventilacijski ili klimatizacijski sistem projektira se prema zoni najveće opasnosti.

Član 69.

Električni uređaji i instalacije u zonama opasnosti moraju biti izvedeni u protueksplozijskoj zaštiti.

Ako su uređaji iz stava 1. ovog člana postavljeni u prostorima ugroženim prašinom, moraju biti osigurani od prodora prašine.

Član 70.

Uređaji koji se upotrebljavaju u zonama opasnosti moraju biti označeni posebnim oznakama iz kojih je vidljiva vrsta protueksplozijske zaštite i područje primjene.

Član 71.

Za ventilacijske ili klimatizacijske uređaje koji su u zoni opasnosti mora se izraditi:

- 1) opis tehnološkog procesa;
- 2) opis utvrđene zone opasnosti u pojedinim objektima;
- 3) proračun zaštitne mreže za spoj sa zemljom, kratki spoj, zaštitu od dodirnog napona i zaštitu od atmosferskog pražnjenja;
- 4) specifikacija i opis uređaja u protueksplozijskoj zaštiti

Član 72.

Kabli kojima se povezuju električni uređaji ventilacijskog ili klimatizacijskog sistema u zoni opasnosti 0 moraju biti električni stalno kontrolirani, a smiju se koristiti samo ako je otpor izolacije viši od 1000 Ω po 1 V nazivnog napona.

Ako se bilo iz kojih razloga smanji otpor ispod dopuštene vrijednosti, takav se kabel mora odmah isključiti od izvora napajanja.

Član 73.

Električni kabli koji opskrbljuju energijom uređaje koji rade za vrijeme požara, moraju biti otporni prema požaru ili se moraju zaštititi tako da rade koliko i ti uređaji.

Član 74.

Ventilacijski ili klimatizacijski sistemi moraju biti uzemljeni.

Član 75.

Ventilacijski ili klimatizacijski sistemi predviđeni da rade u uvjetima požara, moraju imati neovisni rezervni izvor za napajanje električnom strujom koji osigurava neprekidan rad sistema u trajanju od 100 min.

Član 76.

Ovaj pravilnik stupa na snagu nakon proteka jedne godine od dana objave u „Službenom listu SFRJ”.

Br. 07-93/140
Beograd, 5. kolovoza 1988.

Direktor
Saveznog zavoda
za standardizaciju
Vukašim Dragojević, v. r.

598.

Na temelju člana 24. Zakona o izvršenju Budžeta Federacije za 1989. godinu („Službeni list SFRJ”, br. 20/89), Administrativna komisija Skupštine SFRJ, na sjednici 22. lipnja 1989, donijela je

ODLUKU

O UVJETIMA I NAČINU KORIŠTENJA SREDSTAVA ZA STAMBENE POTREBE OSIGURANIH BUDŽETOM FEDERACIJE ZA 1989. GODINU

Član 1.

Sredstva za stambenu izgradnju osigurana u Budžetu Federacije za 1989. godinu po stopi od 4% na isplaćenu naknadu osobnih dohodaka delegata koji tu naknadu ostvaruju u Skupštini SFRJ i iz osobnih dohodaka funkcionara i rukovodećih radnika koje bira ili imenuje odnosno postavlja Skupština SFRJ (u nastavku teksta „sredstva doprinosa”) uplaćuju se na posebni račun Skupštine SFRJ.

Sredstva doprinosa mogu se koristiti:

- za pribavljanje stanova kupnjom, izgradnjom ili udruživanjem sredstava s drugim korisnicima društvenih sredstava radi kupnje ili izgradnje stana;
- za poboljšanje uvjeta stanovanja u društvenim stanovima;
- za davanje zajma za kupnju, izgradnju, dogradnju ili poboljšanje uvjeta stanovanja u obiteljskoj stambenoj zgradi ili stanu u vlasništvu.

Član 2.

Postotak korištenja sredstava po namjenama iz člana 1. ove odluke utvrđuje se:

- za pribavljanje stanova kupnjom, izgradnjom ili udruživanjem sredstava s drugim korisnicima društvenih sredstava radi kupnje ili izgradnje stana 80%;
- za poboljšanje uvjeta stanovanja u društvenim stanovima 2%;
- za davanje zajma za kupnju, izgradnju, dogradnju ili poboljšanje uvjeta stanovanja u obiteljskoj stambenoj zgradi ili stanu u vlasništvu 18%.

Sredstva za dodjelu zajma za kupnju, izgradnju i dogradnju obiteljske stambene zgrade ili stana u vlasništvu, iznose do 10.000.000 dinara.

Sredstva za dodjelu zajma za poboljšanje uvjeta stanovanja u obiteljskoj stambenoj zgradi ili stanu u vlasništvu, iznose do 5.000.000 dinara.

Član 3.

Odluku o odobravanju sredstava doprinosa za namjenu iz člana 1. ove odluke donosi Administrativna komisija Skupštine SFRJ (u nastavku teksta „Komisija”) na temelju zahtjeva

korisnika, u skladu s kriterijima utvrđenim Odlukom o uvjetima i načinu dodjele stanova i garaža odnosno garažnih mjesta za potrebe funkcionara Skupštine SFRJ, rukovodećih radnika i radnika u službama Skupštine SFRJ i za potrebe funkcionara u određenim saveznom organima i organizacijama („Službeni list SFRJ”, br. 68/81).

Član 4.

Sredstva doprinosa za pribavljanje stanova koristeće se u skladu s programom pribavljanja stanova za potrebe Skupštine SFRJ.

Ugovore o pribavljanju stanova zaključuje Interesna zajednica za stambenu izgradnju i upravljanje stanovima za potrebe radnika i funkcionara saveznih organa, u skladu s odlukama Komisije.

Član 5.

Pod poboljšanjem uvjeta stanovanja u smislu ove odluke razumijeva se:

- pregradnja stana radi dobivanja većeg broja stambenih prostorija u njemu;
- izmjena namjene stambenih prostorija u stanu radi poboljšanja funkcionalnosti i kvalitete stanovanja;
- uvođenje centralnoga odnosno etažnog grijanja;
- izgradnja ili dogradnja prostorija i uvođenje instalacija koje postojeći stan nema, i to kupaonice, zahoda, sobe, kuhinje, vodovoda, kanalizacije i električne struje.

Član 6.

Sredstva doprinosa za dodjelu zajma radi kupnje, izgradnje, dogradnje ili poboljšanja uvjeta stanovanja u obiteljskoj stambenoj zgradi ili stanu u vlasništvu mogu se davati samo za zadovoljenje stambenih potreba korisnika i članova njegova porodičnog domaćinstva, uz ove uvjete:

- za izgradnju ili kupnju stana odnosno obiteljske stambene zgrade čija veličina i funkcionalnost odgovaraju mjerilima o racionalnom korištenju stana u općini;
- da osoba koja koristi stan sa stanarskim pravom taj stan vrati davaocu stana na upotrebu u roku od 30 dana od izgradnje ili kupnje obiteljske stambene zgrade ili stana.

Član 7.

Zajam se odobrava uz ove uvjete:

- za kupnju, izgradnju ili dogradnju obiteljske stambene zgrade ili stana u vlasništvu s rokom otplate do 20 godina;
- za poboljšanje uvjeta stanovanja u stanovima u vlasništvu s rokom otplate do 10 godina;
- za korištenje ovih zajmova obračunavaju se kamate u iznosu od 4% na iznos kredita, s tim da se na te kamate, ako inflacija, prema podacima nadležnog organa, premaši stopu iznad 10% za proteklu godinu, svake godine povećavaju kamate na neotplaćeni dio zajma, tako što će se godišnje kamate uvećati za 0,1% za svaki postotni poen povećanja inflacije iznad 10%, s tim da obračunate kamate ne mogu biti veće od bankovnih kamata.

Član 8.

Sredstva zajma mogu se upotrijebiti i za osobni udio pri dobivanju kredita od banke.

Član 9.

Korisnik zajma obavezan je zahtjevu priložiti potrebnu tehničku i drugu dokumentaciju.